

УДК 378.14

АДАПТАЦІЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО КРЕДИТНО- МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

ПАЗИЧ Н.В.

*Студентка 1 курсу, факультет економіки і менеджменту,
спеціальність «менеджмент»*

*Науковий керівник СИДОРОВИЧ О.С., к.і.н., доцент
ВП Національного університету біоресурсів та природокористування
України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

Дана стаття пропонує читачеві ознайомитись із поняттям «адаптація»; проблемами адаптації студентів у ВНЗ за кредитно-модульною системою. Метою статті є аналіз існуючих проблем адаптації першокурсників до процесу навчання у ВНЗ за кредитно-модульною системою.

Ключові слова: Адаптація, кредитно-модульна система, Болонський процес.

Проблема адаптації студентів до навчання не є новою, вона є, була й буде допоки не з'являться організаційно-педагогічні умови в школах, які сприяють підготовці випускників до ефективної діяльності у вищих навчальних закладах. А поки що ця проблема вирішується зусиллями викладачів вищих навчальних закладів (ВНЗ).

Адаптація до навчального процесу у ВНЗ – багатоаспектне питання, яке пов'язане зі знайомством у новому колективі, пристосуванням до нових умов і до рівня отримання знань, зі зміною метода навчання, збільшенням обсягу інформації та кількості дисциплін, які не вивчалися в школі, знайомством з викладачами та їх вимогами до засвоєння навчального матеріалу. Відмінність процесу навчання в школі та ВНЗ вимагає від першокурсників якісної перебудови системи звичок і психологічних вмій, навичок самостійного навчання, а на сьогодні першокурсники зустрілись ще з однією проблемою – пристосування до кредитно-модульної системи[1]. Специфіка процесу адаптації у ВНЗ зумовлена різницею у методах навчання і його організації в середній і вищій школах. Суть проблем полягає в тому, що успішність адаптації визначається характеристиками середовища та психічним станом особистості. Можна припустити, що чим складнішим є нове оточення і чим важливіші зміни відбуваються за менший проміжок часу тим важче адаптуватись особистості до нових умов.

Термін «адаптація» використовується в різних галузях наукового знання. А нині використовується і в педагогіці. Але дослідниками не вироблено єдиної думки, щодо змісту поняття «адаптація». Одні автори розглядають адаптацію як пристосування особистості до зовнішнього середовища, інші – взаємодію людини з людиною, або людини з середовищем. Під адаптацією студента-першокурсника, на мою думку, слід розуміти процес приведення основних параметрів його соціальної та особистісної характеристик у відповідність з новими умовами вузівського середовища. Проблемою є прогалини в одержаних у школі знаннях, яка передбачає значну долю математичної підготовки; в умовах ВНЗ значно вища інтенсивність розумової праці, більший об'єм знань, які необхідно засвоїти; відсутність підручників, які б повністю відповідали програмі курсу невміння самостійно працювати з навчальним матеріалом над поглиблення своїх знань; зміна соціального середовища; проживання в гуртожитку. Але поза тим, що студентам-першокурсникам важко адаптуватись до навчання у ВНЗ. сучасний спосіб суспільного життя вимагає висококваліфікованих працівників. А це означає, що навчання повинно бути більш ефективним. Фахівець повинен бути дослідником, а це можливо за умови, коли людина в студентські роки займається науковою роботою.

Поки студенти намагаються подолати всі труднощі, виявляється, що навчання в першому семестрі не принесло бажаних результатів. А тому викладачі мають допомогти студентам пережити адаптаційний період без значних ускладнень. Саме тому з 2005 року більшість навчальних закладів країни перейшли на кредитно-модульну систему організації навчального процесу (КНСОНП), яка визнана в Болонії, як Європейській стандарт та інструмент реалізації завдань вільності студента і викладача. Принципи Болонської декларації були сформовані на основі Лісабонської угоди, яку підписали 43 країни, в тому числі і Україна, у 1997 році під керівництвом Ради Європи, Євросоюзу та ЮНЕСКО. Ця декларація була направлена на зближення націй і народів, держав через створення спільного економічного, інформаційного, наукового та освітнього простору Європи[3,4].

Важливу роль в цьому процесі відведено педагогічній системі, яка повинна бути спрямована на вироблення у людини розуміння необхідності та вміння навчатися впродовж життя, застосовувати набуті знання у своїй діяльності.

Студент майбутнього – це людина яка постійно навчається і пізнає. Самостійно обирає напрями в освітньому середовищі, необхідні для цього дисципліни. Викладач, в свою чергу, повинен допомагати осмислювати інформацію[4].

Але що являє собою кредитно-модульна система? КНСОНП – це модель організації навчального процесу яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових одиниць (залікових кредитів). Заліковий кредит – це одиниця виміру навчального навантаження, необхідного для

засвоєння змістових модулів або блоку змістових модулів. КМСОНП є однією з інноваційних технологій навчання, основним документом, що визначає її зміст, є навчальний план, на його підставі розробляють річний навчальний план та індивідуальний навчальний річний план студента. Практична реалізація навчального процесу визначає термін і розподіл за календарем: теоретичного навчання; практичної підготовки; контрольних заходів, державної атестації; канікул. Особливості графіка:

- термін підготовки бакалавра – 4 роки;
- річне навчальне навантаження становить 60 кредитів ECTS

Згідно вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу викладачі внесли певні зміни до робочих програм дисциплін, розбивши їх на змістові модулі і оцінивши значимість кожного модуля в балах. За кожен з модулів студент отримує зароблену кількість балів, сума яких визначить його підсумковий рейтинг. На підставі цього рейтингу виставляється семестровий іспит чи залік. Якщо набраної кількості балів не вистачає для отримання позитивної оцінки, студентові надається можливість для перескладання іспиту чи заліку в сесійний період. Таким чином, впроваджена система контролю знань спонукає студента до постійної роботи протягом семестру.

Першокурсники в перші дні навчання не розуміють, як проводиться оцінювання. Адже це сильно відрізняється від того що вони бачили. Але через деякий час система оцінювання стає зрозумілою. На мою думку така система є надзвичайно зручною, так як студент може сам підрахувати свої бали, контролювати навчальний процес. На семінарських заняттях студент може заробити 70 балів ($0,7 \cdot 100 = 70$ б.). А на екзамені він може заробити 30 балів ($0,3 \cdot 100 = 30$ б.). Ця система оцінювання надзвичайно відрізняється від попередньої тим, що раніше результат отриманий на екзамені був вирішальний, а робота протягом семестру майже не впливала.

Адаптація студентів до навчальної діяльності обіймає вплив як суб'єктивних, так і об'єктивних чинників, до яких відносяться зміст та організація навчального процесу у ВНЗ [5]. Особливої уваги тут потребують студенти-першокурсники, оскільки звична для них організаційна модель навчання відрізняється від навчання у вищій школі. Зокрема, в останньому випадку характерні висока інтенсивність розумової праці, більший обсяг теоретичних знань, нерівномірність академічного навантаження, яка досягає свого апогею у період сесії. Розбіжності зумовлені й відмінностями щодо циклу навчальних дисциплін, що вивчаються у ВНЗ, появою профільних предметів, з якими студент пов'язує свою майбутню професійну діяльність. Студенту-першокурснику доводиться пристосовуватися до нових вимог, які ставить перед ним вища школа і водночас до нових соціальних обставин спілкування з ровесниками та педагогами, форм і методів навчання (самостійної роботи, групових форм взаємодії та ін.) та побуту (відсутність звичного родинного кола, матеріальні труднощі, складність проживання в гуртожитку тощо) [5].

Для навчального процесу першокурсників характерні інтенсивне розумове навантаження, сприйняття великого інформаційного потоку, високе емоційне напруження, чітка регламентація праці і відпочинку. Період навчання у ВНЗ імовірно є дуже важливим періодом онтогенезу індивіда, коли відбувається його стрімке особистісне зростання, закладаються основи майбутньої дорослості[1,5].